

GÜNCEL

07.09.2020

SAYI 16

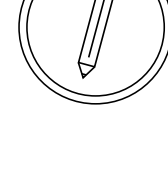

Foto raflar: © Patrick H. Müller

[Alev Ebüzziya:]

“Bir Dokun Bin Ah Dinle
Kâse-i Fa furdan”

A B D N D N O

Çanak, çömlek, kap, kacak, kâse, fa fur, seramik porselen, çini, “gre”, ne dersiniz deyin, bu sözcüklerin hiçbiri Alev’in yarattıkları ile pek ilgili de il. Çin’den Orta Asya’ya, Horasan’dan Anadolu’ya dek, pi mi kilden çanaklar, büyük göçlere katılmı lar, insanların serüvenine tanık olmu lar, ölü kemiklerine karı mı lar, paramparça.

pek Yolu dedikleri, aslında ipekten çok, Pi mi Kil Yolu de il mi?

Topkapı selatin mutfaklarında Çin “seladon”ları dizi dizi. Afiyet olsun.

Çin’de binlerce yıl önce “ ang” törenleri gere i kurbanlık kaplar kutsaldı.

Güncel faydanın ötesinde ölüme çanak tutuyorlardı.

Alev öyle bir memlekette dünyaya geldi ki, orada önce Selçuk, sonra da Osmanlı ustaları, rengârenk sırlı tu lular ya da nakı lı duvar çinileri ile kutsal yapıların içini dı nı kaplamı lar. (Renklerin ürperi i bütün dualardan üstün.)

Erzurum Çifte Minaresi’nden rengârenk tu lularla anlam ötesi bir güzellik yaratılmı , mavi benekli.

Buna siz süsleme sanatı mı dersiniz? Ben bir giz sanatı derim.

Daha sonraları znik kapları, testileri, bardakları, çinileri 16. ve 17. yüzyılda Divan iirine ve musikisine yara ır, vezinli ya da makamlı bir görme sanatı yaratmı lar.

“Bir dokun, bin ah dinle kâse-i fa furdan” demi ti Nedim. Simgeler ve imgeler âlemi.

O gün bugün? Tek tük hatırı sayılır eyler, Füreyya’nın bulu ları örne in, renk cesareti.

Ya Alev?

Teknik bakımdan, 1300 dereceli elektrikli fırında kotarıp pi irdiklerine, erbabınca “gre” denmekte.

Alev’in kapları büyülüyor insanı.

Alev’in meydanda getirdi i biçimler, dolu ile bo un, varlıkla yoklu un sınırlarında taksimler yapıyor. Görülmedik dengeler, görülmedik “çeyrek ses”li renkler, uçuk, baygın.

Kimi zaman biçimlerin üstünde çaprazlama git-gelli bir hat dola ıp geçiveriyor birdenbire. (Söz konusu çizgiye nehir mi, yol mu, kement mi desem? Bilemiyorum.) Kimi zaman çana ın birinde, buluta benzer bir leke belirir. Kim bilir Tayvan’dan mı, Semerkand’dan mı, Horasan’dan mı akar gelir o bulut, çana ın üstüne konar tam gerekti i yerde!

Alev’in çanak ya da kâseleri, bana öyle geliyor ki, kendi kendilerine ve kendileri için varlar...

Sanki seyircilere pek aldırdı ettikleri yok. Hem kuzum, söyler misiniz, Alev’in ellerinden çıkmı bu çanaklara ne komayı göze alıyorsunuz? Nar taneleri mi, zencefil mi, ku sütü mü yoksa? (Zinhar ba ka bir ey de il.)

Belki de Alev, çanaklar aracılı ılı kimsenin bilmedi i, duymadı ı, var olan ya da icat edilmesi gereken bir töreyi haber veriyor bize.

Belki de bir simya i i: Kil, su, oksit, sır ve ate le.

Ça ımızın i renç ke meke i ortasında Alev, arıtmanın ve de arınmanın eri ilmez olmadı nı boy boy çanakları ile kanıtıyor bize.

Her eyi unutup Alev’in “gre”lerine bakın bir süre, ne demek istedi ini anlarsınız.

Abidin Dino, *Cumhuriyet*, 1987

Kaynak: Abidin Dino, *Toplu Yazılar 1938-1994- Edebiyat Sanat Politika*

Derleyen ve Yayına Hazırlayan: Turgut Çeviker

Everest Yayınları, Ekim 2000

